

Habitar la formació de persones adultes

editorial

carpeta

Usual rima amb mansesa? Des del malestar al bon viure: una consciència crítica que canvia a cadascú i al món des de l'estil de vida i des del treball

Lucia Bertell • 7

Les altres alfabetitzacions. Habitar l'educació d'adults: el treball dels nous educadors d'adults i l'aprenentatge al llarg de la vida

Paula Guimarães, Institut d'Educació, Universitat de Lisboa • 26

Formar-se per a la vida o viure l'educació i la formació?

Licínio C. Lima, Universitat de Minho • 36

Habitar l'educació de persones adultes. Un espai, encara, per a la cura

Clara Arbiol Gonzalez, Universitat de València • 43

Una formació de persones adultes singular que arrela...

Maria Dolores Jurado Jiménez, Universitat de Sevilla • 51

contínua

Refundar la crítica en educació en els temps de capitalisme globalitzat

Marco Raúl Mejía J., Planeta Paz, Expedició Pedagògica Nacional • 65

persones, territoris i experiències

Educació al llarg de la vida i pràctiques educatives

Rosa M. Falgàs, ACEFIR i Joan Tañà, CFA Nou Girona i ACEFIR • 81

Algunes reflexions sobre el quefer docent des del centre d'FPA que co-habite

Iolanda Corella i Llopis, Centre Públic Municipal d'FPA d'Almussafes • 87

Habitar el món: un projecte d'educació pel desenvolupament

Gemma Villanueva Bohigas, Centre d'E. P. A. Camp Rodó, Palma • 97

Formació de Persones Adultes: El territori com espai de vida educativa...

Dolors Monferrer Ferrando • 106

Aula 3: teatre al CEPA Son Canals

Maria Josep Carrasco Escandell, CEPA Son Canals • 111

investigació

Universitat i neoliberalisme: performativitat, competitivitat i productivisme

Alfredo Veiga-Neto, Maura Corcini Lopes • 121

Pedagogia crítica i decolonial en els temps de Trump. Entrevista a Peter McLaren

Pablo Cortés-González • 133

arxiu dialogica

La Troca, una escola comunitària de formació de persones adultes

La Troca • 147

fotografia

Seminari: educació popular, acció sociopolítica i ciutadania, 2005 • 155

llibres

Freire y educación. Antonia Darder • 157

Reiventando Freire. Moacir Gadotti; Martin Carnoy, Organitzadors • 158

Sumari

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitzi el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i concursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

Educació al llarg de la vida i pràctiques educatives

Rosa M. Falgàs, Presidenta d'ACEFIR

Joan Tañà, professor del CFA Nou Girona i membre d'ACEFIR

Des d'ACEFIR volem donar a conèixer 3 experiències que creiem que són mereixedores de ser conegudes i que ens agradaria que altres indrets fessin el mateix ja que són claus per adaptar la formació dels adults al segle XXI. També ens agradaria que, si ja ho poseu en pràctica, ens ho comunicuéssiu. No ens agrada estar sols.

1. Treball coordinat entre el CFA Nou Girona i el SMO

Introducció

Durant el curs 2013-14, el departament d'ensenyament va decidir partir el CFA Girona en dos centres més petits; d'una banda, per redistribuir geogràficament l'oferta educativa d'adults a la ciutat i, de l'altra, per crear un nou centre d'un caire molt més professionalitzador i d'inserció laboral. Aquest nou centre és el CFA Nou Girona i el van situar a l'antic IFP Sant Narcís, on compartim espais amb el Servei Municipal d'Ocupació de Girona (SMO).

Així doncs, el nostre centre es troba situat al barri històric de Sant Narcís a Girona. Aquest barri compta amb un centre cívic i amb una associació de veïns molt arrelada i activa. Aquest barri té també un centre cívic, el Centre Cívic Sant Narcís, que per tal de poder fer front a tota la nostra oferta formativa ens permet utilitzar dos dels seus espais. De tota manera, el centre cí-

vic no només ens cedeix espais per poder portar a terme la nostra tasca educativa, ells mateixos ofereixen un ampli ventall de cursos que cobreixen les necessitats del barri en un tipus de formació més informal. D'aquesta manera, totes dues entitats som proveïdores de serveis educatius i ens cal un coneixement mutu i un bon grau de coordinació per orientar als alumnes que arriben als dos centres i oferir-los els cursos més adequats a les seves necessitats formatives reals o als seus interessos particulars.

L'SMO

Com he dit abans, compartim espais amb el Servei Municipal d'Ocupació de Girona (SMO). L'SMO és un servei de l'Àrea d'Igualtat, Drets Socials, Treball, Jovenut i Seguretat de l'Ajuntament de Girona, i el seu objectiu principal és contribuir a la millora de l'ocupabilitat i la inserció laboral de les persones que es troben en situació d'atur, especialment, d'aquelles que tenen més dificultats per incorporar-se al mercat de treball o tenen un lloc de treball en condicions precàries. Generalment, els col·lectius que tenen més dificultats per trobar feina són els majors de 45 anys, sobretot les dones i els joves d'entre 16 i 25 anys. Una característica que habitualment comparteixen els dos grups és una formació educativa inferior o, com a molt, equivalent a l'educació primària. Les actuacions de l'SMO es fan a través de la formació del treballador, mitjançant itineraris d'inserció laboral personalitzats, com el programa Girona Actua, i que busquen una millora de les competències professionals dels seus usuaris, ja que això facilita la seva incorporació en el mercat laboral. També disposen però de serveis per a les empreses; d'aquesta manera, mitjançant la seva borsa de treball, fan difusió de les seves ofertes de feina i preseleccionen el personal que s'ajusta al perfil requerit. Així faciliten la recerca als empresaris que busquen un perfil adequat per a la seva empresa i, al mateix temps, bonifiquen econòmicament la contractació de les persones que participen en els seus programes.

La formació ocupacional que ofereix l'SMO consisteix en una formació teòrico-pràctica que té per finalitat la millora de la capacitat d'inserció laboral de les persones. Aquests cursos solen tenir una durada d'entre 3 i 6 mesos, compten amb entre 40 i 80 hores de pràctiques en empreses i permeten l'obtenció d'un certificat de professionalització. Aquest certificat acredita a la persona que el posseeix la possibilitat de desenvolupar una activitat laboral. Així doncs, l'SMO és un proveïdor de formació no formal, mentre que el nostre centre de formació d'adults és un proveïdor de formació formal o reglada.

L'SMO i el CFA

Com també ja he comentat, el CFA Nou Girona comparteix edifici amb l'SMO, així, a banda de tenir unes instal·lacions en comú i el mateix conserge, també compar-

tim dues aules; una d'informàtica equipada amb una vintena d'ordinadors i una altra de convencional dotada d'una PDI, que ells utilitzen al matí i nosaltres a la tarda.

D'altra banda, també col·laborem en determinats programes d'inserció laboral, com poden ser, *El Girona Actua*, que ajuda sobre tot a persones que pertanyen a col·lectius a qui els costa més trobar feina. Però sobretot, rebem els nois i noies del programa **joves per l'ocupació** que intenta facilitar la inserció laboral i la qualificació de les persones joves desocupades d'entre 16 i 25 anys, que prèviament s'han inscrit al registre de Garantia Juvenil.

La Garantia Juvenil és una iniciativa de la Unió Europea que té com a objectiu que els joves d'entre 16 i 29 anys que no estiguin cursant estudis, formació ocupacional o no tinguin feina puguin rebre una oferta d'ocupació o formació després d'haver finalitzat els seus estudis o quedar desocupats.

Nosaltres, com a centre de formació de persones adultes, col·laborem amb l'SMO oferint la formació formal reglada que en molts casos aquests joves no tenen i acompanyant-los amb disset anys o apunt de fer-los. D'aquesta manera, facilitem que aquests nois i noies puguin reincorporar-se en el sistema educatiu formal i que, més endavant, puguin continuar la seva formació en d'altres centres educatius com és ara els centres que ofereixen cicles de formació professional.

El mecanisme és el següent; l'SMO entrevista als nois i noies que acudeixen a ells per buscar feina o millorar la seva formació i ens envia l'alumnat que detecten que no tenen l'educació secundària obligatòria i que creuen que els hi pot ser útil. D'altra banda, també es fan càrrec de l'import dels materials didàctics necessaris per poder seguir els nostres cursos. L'alumnat que prové del programa de joves per a l'ocupació estudia bàsicament Graduat en Secundària Obligatòria (GESO), però, esporàdicament, també hem compartit alumnat en cursos de català i en d'altres programes de formació.

Durant tot aquest procés, els joves que s'acullen al programa de joves per l'ocupació tenen un tutor assignat per l'SMO, un tècnic ocupacional, que els orienta en un primer moment i que després els hi fa un seguiment de la seva formació ocupacional i un tutor de l'escola d'adults que els tutoritza mentre segueixen estudis al CFA. Així, s'aconsegueix optimitzar recursos i aconsellar millor als alumnes en tot moment durant el seu pas pel nostre centre.

Ambdós tutors es reuneixen com a mínim en tres ocasions durant el curs escolar. En primer lloc, a principi de curs, per fer un traspàs d'informació de l'alumnat que compartirem aquell any i valorar el grup més idoni per a cada candidat. Al segon trimestre ens tornem a trobar per fer un seguiment i valoració de cada alumne compartit, i finalment, un cop acabat el curs, ens reunim de nou, avaluem el projecte i busquem maneres de millorar-ne els resultats. Tanmateix, en moltes ocasions i gràcies a compartir edifici, ens trobem en un context no tan formal i resollem els petits dubtes i incidències que van sorgint.

Així mateix, al CFA portem també un registre de tot el nostre alumnat i, amb el seu permís, compartim aquesta informació amb l'SMO. D'aquesta manera, si un alumne nostre té interès en gaudir de l'assessorament ocupacional de l'SMO en acabar els seus estudis, vol fer un curset ocupacional per reinserir-se ràpidament al mercat laboral o bé simplement per qüestions personals no pot acabar la seva formació reglada amb nosaltres però sí vol continuar amb la seva formació ocupacional, el seu procés d'inscripció se simplifica considerablement.

En algunes ocasions, ens trobem que una part del possible alumnat no pot accedir al centre pel fet de ser menor d'edat però, al mateix temps, tampoc no pot seguir els seus estudis en un institut d'educació secundària obligatòria perquè són massa grans i, a la vegada, porten una experiència escolar plena de fracassos que fa molt difícil la seva adaptació al sistema escolar convencional. Per tal de poder oferir una solució a aquest alumnat, estem treballant per poder oferir cursos preparatoris per al GESO a alumnes menors d'edat procedents de l'SMO i així facilitar-ne la seva incorporació plena al curs següent, un cop tenen l'edat mínima per poder-se matricular i aconseguir que el seu pas pel nostre centre tingui totes les possibilitats d'èxit.

Com podem veure doncs, la relació entre el CFA i l'SMO és de vasos comunicants, i malgrat que en un inici ambdues parts tenien reticències mútues lògiques, actualment, la relació entre els dos centres formadors és molt correcte. Cada vegada més, intentem establir mecanismes més propers i eficients de col·laboració entre les dues entitats, ja que en el context actual de formació permanent al llarg de tota la vida, ens trobem en la situació envejable de poder oferir una millor oferta educativa complementària a persones adultes, i, igualment, una tutorització molt més completa que la que podrien rebre en un sol centre.

2. Les dones nouvingudes poden ser “la clau” per a la formació de la família

ACEFIR és una Associació que dóna suport als ajuntaments a fer possible que tothom, i de manera específica les persones nouvingudes, tingui la possibilitat de poder entendre i expressar-se, oral i per escrit, en català.

Per aquest motiu té publicats materials per a l'alfabetització en català de persones nouvingudes en format digital i paper (<https://sites.google.com/site/talcgi/home>).

Aquest any hem iniciat una experiència d'alfabetització en català de persones nouvingudes a poblacions a on no hi havia oferta o la oferta no arribava a tothom com és el cas de Celrà (5.300 hab.). L'experiència ha estat molt satisfactòria.

Observant a quins llocs hi ha persones nouvingudes que no dominen el català ens hem adonat que els municipis d'àmbit rural hi viuen moltes persones nouvingudes que no solament dominen el català sinó que són analfabetes inclús en la seva pròpia

llengua. Poblacions com Torroella de Fluvià (711 habitants), Verges (1.150) per posar un exemple, hi viuen famílies que els homes treballen al camp “de sol a sol”, els infants i joves es traslladen a les escoles tot el dia i les dones es queden a casa sense la possibilitat de poder-se formar.

Hi ha oferta a poblacions grans, capitals de comarques o subcomarques, però en els pobles d'àmbit rural no hi ha oferta de cap classe.

Es fa difícil, per no dir impossible, que les dones es traslladin a altres poblacions més grans a on hi ha oferta, però pensem que el professorat sí que es pot traslladar sense problemes. Atès que possiblement amb un grup classe seria suficient a cada població dos dies a la setmana, un-a professor-a seria suficient per atendre a 3/4 municipis.

La proposta d'ACEFIR és facilitar que les dones nouvingudes que viuen en poblacions rurals tinguin la possibilitat de poder aprendre el català i després poder ser la promotora, motivadora, professora dels seus marits atès que, com hem dit, ells treballen tot el dia.

Les dones poden ser la clau per facilitar la formació de les famílies nouvingudes que viuen en àmbits rurals

Creiem que aquest sistema seria multiplicador ja que les dones es sentirien protagonistes i responsables d'una tasca prou important i motivadora com la de promoure l'aprenentatge del català a tota la família.

És una manera d'arribar a tota la població sense distinció ni discriminació pel lloc a on viuen.

3. Els Cercles d'Estudi “poder estudiar el que un desitja”

Una altra oferta que promovem és la dels Cercles d'Estudi per a persones que no necessiten una formació reglada però volen continuar posant al dia els seus coneixements, pel gust, pel sol plaer d'aprendre i no quedar exclosa de la societat del segle XXI.

A Girona els varem iniciar al Barri de l'Eixample de Girona gràcies als primers pressupostos participats de la Ciutat de Girona (<http://cerclestudieixample.blogspot.com.es>).

L'inici dels cercles d'estudi data de finals del segle XIX a Rússia, però s'han anat desenvolupant en diferents moments a Suècia, Estats Units i Austràlia entre molts d'altres països.

A Suècia els posaven en pràctica els moviments populars, com per exemple els moviments obrers. Actualment els cercles són un fenomen de masses amb un ampli suport nacional a Suècia. La varietat de temes que s'estudien als cercles d'estudi suecs és molt ampla, poden tractar temes polítics, socials o literatura.

Nosaltres donem suport als Cercles per facilitar-los-hi el lloc de trobada i experts

en els temes escollits. En aquests moments tenim 3 cercles de conversa d'anglès i 1 d'informàtica i tecnologies que a més de posar-se al dia porta el blog que han creat sobre el Barri de l'Eixample (<http://barrideleixample.blogspot.com.es>).

Aquest any, el grup d'informàtica i tecnologies, a apadrinat una escultura de Girona dins el programa "Apadrinem escultures" de l'Associació Amics de la UNESCO de Girona (<http://www.unescogi.org/projectes/apadrinem-escultures>).

Els grups són flexibles segons les activitats i/o aprenentatges que decideix el Cercle. De la relació de les persones dins el Cercle en surten moltes propostes com anar a teatre, concerts, visita a exposicions,...

Us animem a promoure aquests tipus d'aprenentatges informals que es caracteritzen per la motivació, la il·lusió, que, en el fons, són la clau d'un bon aprenentatge.